

moest in ijtempo geschieden. De C.W.O. heeft, gelet op deze ervaring, zich thans reeds gezet aan de voorbereiding en ontwikkeling van de „onderzoeken van het jaar 1961 en 1962”. Betreffende andere activiteiten kan worden gereleveerd, dat de commissie, die daarmee tegemoet wil komen aan een geleken behoefte, een lijst heeft samengesteld van eenvoudige onderwerpen voor onderzoek. Zij beschikt thans ook over een lijst met promotie-onderwerpen. Richtlijnen werden opgesteld, waaraan een eenvoudig onderzoek moet voldoen.

In de samenstelling van de commissie is gedurende het verslagjaar wijziging gekomen. Prof. Dr G. C. Heringa heeft zich teruggetrokken, Dr J. C. van Es trad als lid toe. Dr J. Admiraal heeft zich genoodzaakt gezien het commissielidmaatschap na enkele maanden weer neer te leggen. De commissie, die thans tien leden telt, vergaderde in het verslagjaar twaalf keer; eenmaal ontving zij op haar vergadering enkele leden van de Studiegroep Obestretie en Gynecologie.

Voor 1960 richt de activiteit van de commissie zich op betere voorlichting, op meergenoemd „onderzoek van het jaar” en op het bieden van de behulpzame hand aan de centra. Tot de opbouw van een bibliotheek van het N.H.G. hoopt de commissie het hare te kunnen bijdragen. Vooral wil zij trachten te komen tot welomschreven adviezen aan het N.H.G.-bestuur als bijdrage tot de verwezenlijking van de conclusies van Woudschoten. Ook wil zij die onderzoeken stimuleren, waarvan de uitvoering een bijdrage kan zijn tot verwezenlijking van de doelstellingen van het N.H.G.

Voor de
Commissie Wetenschappelijk Onderzoek
van het N.H.G.

I. Ph. L. Koperberg, secretaris

UIT DE CENTRA

Centrum Friesland

In het Centrum Friesland heeft zich gedurende de winter 1958-1959 een discussiegroep van twaalf deelnemers bezighouden met het onderwerp „sexuele problematiek in de huisartsenpraktijk”. Met tussenpozen van vier weken werden zes avonden belegd van 8 tot 10.30 uur op de eerste vrijdag van de maand. Aangezien het niet mogelijk was het gehele onderwerp te behandelen werd in overleg tussen de tien inleiders, de discussieleider en de verschillende adviseurs een programma opgesteld van de te behandelen onderwerpen.

De inleiders van alle zes avonden hadden zich tevoren opgegeven. Teneinde zich op hun onderwerp te kunnen voorbereiden werden zij door de adviseurs van literatuur voorzien. Als adviseurs traden op een psychiater (vier avonden), een psychiater in opleiding bij een psychosomatische afdeling en een gynecoloog. Elke avond hielden twee huisartsen-deelnemers een inleiding van twintig minuten. Zij gaven een korte theoretische uiteenzetting van hun onderwerp en illustreerden dat met eigen praktijkgevallen. Daarna ontwikkelde zich onder leiding van de discussieleider (Phaff) vervolgens een discussie, waaraan ook door de specialist-adviseur werd deelgenomen. Tenslotte werd door de specialist een korte samenvatting van het besprokene gegeven. Tevens trad de specialist op als rapporteur.

Bovengemelde organisatie heeft tot gevolg gehad dat het besprokene op hoog peil werd behandeld en de discussie zich dienovereenkomstig ontwikkelde. Na afloop waren de deelnemers zeer voldaan over de gang van zaken, mogelijk wel het meest de inleiders die gedwongen werden hun gedachten te laten gaan over een onderwerp dat zij tevoren onvoldoende beheersten. Doch niet alleen vermeerdering van kennis, ook bevordering van eigen emotionele ontwikkeling heeft in het teken van deze avonden gestaan. De trouwe opkomst der deelnemers was wel de beste graadmeter voor hun waardering.

Ter oriëntatie van de lezers volgt hier een kort overzicht van de onderwerpen zoals deze te Leeuwarden zijn behandeld.

Op de eerste bijeenkomst werd de gespreksvoering behandeld (Phaff) voor zover het betreft zaken in de sexuele sfeer. Uitgangspunt van deze inleiding was de eigen emotionele ontwikkeling van de arts. De wijze waarop hij zelf bepaalde situa-

NAALDBANDEN

voor de *TWEEDE EN DERDE* jaargang
van „huisarts en wetenschap”
zijn verkrijgbaar à f 3,75 per stuk.

★

*In deze banden kan men zelf,
de tekstpagina's van de jaargangen verzorgen.*

★

*Banden kunnen worden aangevraagd
door middel van storting
van f 3,75 op postgiro no. 2906
van Rotterdamse Bank, Kantoor Rapenburg te Leiden
met vermelding:
„huisarts en wetenschap”
naaldband 2e resp. 3e jaargang*

ties heeft opgelost of zich zou gedragen in situaties, waarmee hij nimmer werd geconfronteerd, zijn invoelend vermogen en de manier waarop hij zich zelf in het gesprek met de patiënt geeft, werd aan een kritische beschouwing onderworpen. Een gesprek te beginnen over sexuele moeilijkheden indien de patiënt zelf met zijn problemen komt is betrekkelijk gemakkelijk, doch moeilijker wordt dit, indien de arts achter bepaalde lichamelijke klachten, die reeds geruime tijd bestaan, sexuele problemen vermoedt. Nog moeilijker wordt het voor de huisarts de grenzen in acht te nemen binnen welke een gesprek met de patiënt zich zal mogen bewegen, doch het zich laten uitspreken door de patiënt en het begrijpend luisteren, zonder dat te diep op de conflicten wordt ingegaan, kan reeds therapeutisch en daardoor bevrijdend werken. Leidraad bij zo'n gesprek moet zijn de vertrouwensband die bestaat tussen huisarts en het gezin van de patiënt.

Het tweede onderwerp van de eerste bijeenkomst was de sexuele ontwikkeling op de kinderleeftijd (Roosdorp). Uitgangspunten waren de ontogenetische beschouwingen van *Hirschfeld* en de opvattingen van *Freud* over de kinderlijke sexualiteit. Op de tweede bijeenkomst werd behandeld de sexuele ontwikkeling in de puberteit. Wiemer besprak onder meer de invloed van cultuur en ethiek op de sexualiteit, het voorkomen en vóórkomen van neurotische stoornissen, de sexuele voorlichting, de onanie, het vraagstuk van de manifeste homoseksuelen, de sexuele bevrediging in verlovings- en de gemeenschap voor het huwelijk. Vervolgens refereerde Phaff als tweede onderwerp een groot aantal gegevens uit het Kinsey-rapport.

Charbon gaf op de derde bijeenkomst een inleiding over de potentiële stoornissen bij de man en v. d. Marel sprak over frigideiteit bij de vrouw. Vervolgens brachten Hoogwater en Vree-ling in de vierde vergadering perversies en homoseksualiteit ter sprake. Geboorteregeling werd door Phaff en Wiemer op de vijfde bijeenkomst besproken. De eerste bracht de ethisch-religieuze, medische, psychologische en sociale motieven bij

geboorteregeling ter sprake, de laatste nam de verschillende technieken van geboorteregeling onder de loep. Als laatsten in de bijeenkomstencyclus gaven Gerretzen en Vervloet een inleiding over de relatie van de arts als man tot de patiënt als vrouw. Medisch-ethische en juridische aspecten van de seksualiteit, het werk van de Afdelingsraden en de Tuchtraad, alsmede het werk van de Raad van Beroep werden in de discussie betrokken.

Centrum Twente

Onder de indruk gekomen van de herhaaldelijk geuite wens tot meer contact door middel van publikaties uit de Centra, geschrokken ook van de mededeling, door collega Bremer gedaan in de bijeenkomst van bestuur N.H.G. met Centra en Commissies over het gering aantal uit de Centra binnenkomende verslagen, haast ik mij een en ander te berichten uit het Centrum Twente, dat, hoewel het slechts 26 leden telt, niettemin actief is. Aan de ontwikkeling van deze activiteit nemen weliswaar niet alle leden deel; het blijkt dat gemiddeld bijna de helft van het aantal leden de maandelijks vergaderingen bezoekt. De psychosomatische studiegroep komt geregeld bijeen. Dat een grote afstand geen bezwaar behoort te zijn tot ontplooiing van N.H.G.-activiteit kan wel hieruit blijken, dat een groep collegae uit Nijverdal tot de trouwste leden van ons Centrum kunnen worden gerekend; de afstand

van ongeveer vijftig kilometer, die zij elke keer moeten afleggen, is voor hen geen bezwaar.

Van de agenda's ten vorige jare valt te vermelden een verslag van een collega over zijn ochtendspreekuur, dat werd gegeven aan de hand van het door hem bijgehouden kaartstelsel. Het is altijd interessant eens te horen hoe een collega zijn praktijk voert; men kan er zelf nuttige aanwijzingen in vinden, ook kunnen bedenkingen tegenover het toegelichte werksysteem voor de betrokken collega van voordeel blijken te zijn. Bij een andere gelegenheid werden zes spastische patiënten gedemonstreerd van uiteenlopende leeftijden en verschillende graden van aandoening en het mocht op zichzelf een zeldzaam verschijnsel worden genoemd, dat dit aantal in één praktijk werd aangetroffen. Weer iets geheel anders was de voordracht van een apotheker, die voorbeelden van minder geslaagde recepten heeft besproken. Dit heeft geleid tot een nauwer contact tussen Hengelose huisartsen en apothekers en het zal vermoedelijk resulteren in de verstrekking van farmaceutische kant van een aantal stencils met farmacotherapeutische adviezen. In samenwerking met de medische voordrachtenvereniging Twente is gedurende drie dagen een tentoonstelling gehouden van medische instrumenten en op een der tentoonstellingsavonden heeft de heer Doyle een lezing gehouden over efficiency in de huisartsenpraktijk.

Het streven is er op gericht iedere collega de gelegenheid te bieden een bepaald onderwerp in te leiden en door discussie verbreding van inzicht te krijgen over het behandelde onderwerp, zodat dus de spreker zowel als de toehoorders daarvan profijt kunnen hebben. Eist het behandelde onderwerp de aanwezigheid van een terzake deskundige, dan wordt deze uitgenodigd de bespreking bij te wonen met het verzoek, zijn deskundige kanttekeningen bij het besprokene en behandelde te willen plaatsen. Bij de demonstratie van de spastische patiënten waren, om een voorbeeld hiervan te geven, twee revalidatieartsen aanwezig. Ook algemene onderwerpen, zoals de bezinning op de taak van de huisarts in discussie over „N.H.G. — quo vadis?“, komen ter sprake.

In een volgend verslag hoop ik iets te vertellen over de activiteiten in de eerste maanden van 1960, opdat met het geven van verslagen uit Centra dezerzijds worde medegewerkt aan het nagestreefde nauwere contact en daarmee tot de bloei van het N.H.G. A. Fuldauer

huisarts en wetenschap

3de JAARGANG - NO 8 - APRIL 1960

Inhoud:	blz.
Boerhaave cursus medische psychologie	193
E. M. Jansen: De praktijkruimte van de huisarts	194
K. G. H. H. Doyle: Enkele mogelijkheden van indeling van de praktijkruimte	195
P. J. Donker: De behandeling van de ontstekingen der urinewegen	198
J. Swierenga: Hemoptoë	203
A. D. Molendijk: Twee kinderen met koorts ...	206
A. M. C. M. Schellen: Stoornissen in de potentia coeundi	208
Referaten	214
Boekbespreking	217
Medisch-biologische sectie Vereniging voor Statistiek	217
Gezondheidsorganisatie T.N.O.	217
Uit de notulen	218
Jaarverslag 1959 Commissie Wetenschappelijk Onderzoek	218
Uit de centra	219
Aanvullende ledenlijst	220

Redactiecommissie: A. Hofmans, voorzitter, Rotterdam, — G. J. Bremer, Nieuwkoop — K. G. Brühl, Amsterdam — D. C. den Haan, Leiden.

Redactiesecretaris: J. J. van Mechelen.

Secretariaat Nederlands Huisartsen Genootschap: Keizersgracht 327, Amsterdam-C., telefoon 64043.

Redactiesecretariaat: Keizersgracht 327, Amsterdam-C., telefoon 33300.

Administratie, abonnementen, advertenties:

Fa. A. H. Kruyt, Uitgever, Groot Hertoginnelaan 28, Bussum, telefoon 02959-16155; postgiro: 142554.

Abonnement f 12,50 per jaar; voor studenten f 7,50; voor het buitenland f 15,—; losse nummers f 1,50.

Advertenties kunnen zonder opgaaf van redenen worden geweigerd.

AANVULLENDE LEDENLIJST van 5 tot en met 29 februari 1960

Nieuwe leden:

Chr. Schotanus, Torenlaan 17, Oostermeer;
A. Stok, Noordsingel 114, Rotterdam;
H. A. M. Eijkman, Westhaven 63, Gouda (herinschrijving);
T. Y. Kingma Boltjes, Menaldum;
C. A. de Geus, Stationsstraat 6, Waddinxveen;
W. J. Hoek, Oostvoorstraat 11, Dinteloord;
S. J. van Riessen, Berkhofweg 26, Lunteren;
J. C. Meyboom, Zoeterwoudsesingel 28, Leiden;
G. J. J. M. van Hooff, Dr Berlagelaan 72, Eindhoven.

Buitengewone leden:

Dr J. H. van Gortel, v. d. Halstlaan 83, Naarden-Bussum;
J. D. Meerwaldt, Winklerlaan 10, Utrecht;
Th. J. C. Oudemans, P. C. Hooftstraat 49-II, Amsterdam;
J. Binkhorst, Zandberglaan 63, Breda;
L. E. W. van Albada, Groningerstraatweg 94, Leeuwarden;
A. J. Massink, P. C. Hooftstraat 55, Leeuwarden;
A. Verkuyl, Mevr. Leinweberlaan 16, Driebergen.

Mutaties:

C. Seldenrijk, Rijswijk, verhuisd naar Burg. Elsentlaan 58, Rijswijk;
H. Oeges, Apeldoorn, verhuisd naar Hofveld 15, Apeldoorn;
E. S. A. Klatte, Enter, naar Oldenzaalsestraat 264, Enschede;
P. M. C. van Kempen, Den Haag, woont Westhovenplein 87, niet 387;
C. W. A. v. d. Dool, Stolwijk, is geworden Dr C. W. A. v. d. Dool;
Mej. Dr J. A. Stroink, Bergen, is geworden Mevr. Dr J. A. Eckert-Stroink, Dorpsstraat 56, West-Knollendam.